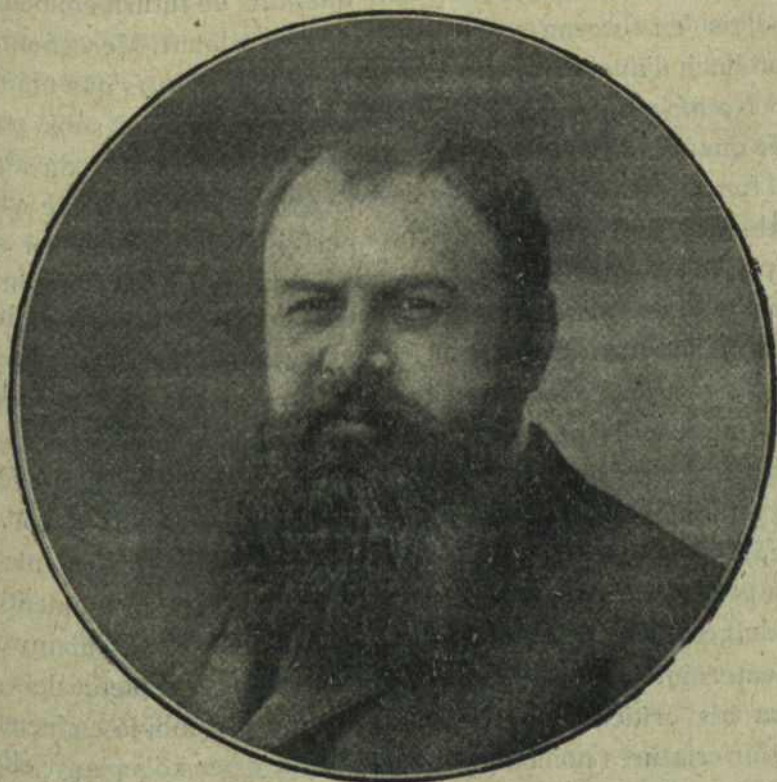
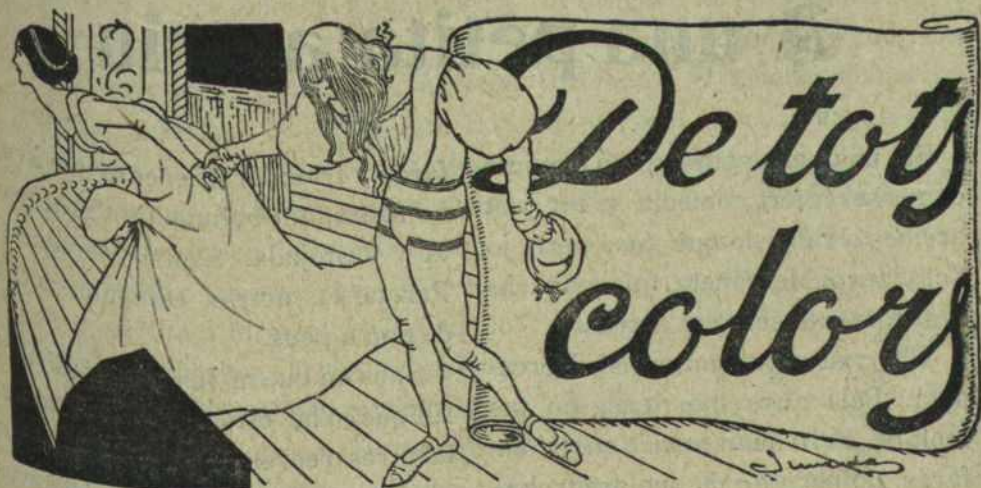

TRISTANY BERNARD, autor de *L'INTRUS*

Comensa a repartirse **L'intrús**

A una petita actriu

Ets una nena petita petita, tot just comences a fer comedia y tot just arribes a saber lo què fas, però jo t'asseguro, Merceneta, que acabaràs sent tota una senyora actriu.

T'he vist representar. Si, Merceneta. Pels anys que tens, ho fas molt bé. Però quan te dich que triomfaràs, no me'n fío de que ara treballis bé. Moltes, a la teva edat, han fet prodigis en escena y un cop grans en lloch d'avensar han tornat enrera. No me'n fío, per fer la profecia, de que treballis bé.

Ni'm fundo pas en els aplaudiments ab que't sol rebre el públich. El bon públich, quan veu criatures en escena, s'enterneix desseguida y pica de mans sense adonarsen. El bon públich n'ha aplaudides moltes de nenes que després, quan han estat dònnes, ha xiulat sense consideració, però ab tota justícia...

Ni'm fan parlar tampoch els elogis de la premsa. Els crítichs solen serhi indulgents ab els infants. El mateix enterniment del públich se comunica als crítichs. Y després, que elogiar criatures no compromet a rès y es ben vist sempre y per xó les floretes van adojo...

Tu triomfaràs, menuda. Tu triom-

faràs y triomfaràs encara que àvuy no fossis tant bufona, tant graciosa y festejada. Sents, Merceneta? Perque ets actriu, tota una actriu de cap a peus.

Sabs en que'm fundo per dirtho? En que m'he estat entre bastidors, mentres representaves, y he pogut observarte y adonarme de les teves qualitats de futura eminencia.

M'he adonat, Merceneta, que després de un *mutis* que t'han aplaudit sorollosament, ja sabs pendre posats de displicenta y dir aquell «Ay, Senyor!» planyívol que val un imperi y que may falla en semblants cassos. Es un «Ay, Senyor!» que de tant no dir rès vol dir moltes coses y de tantes que'n diu no vol dir rès. Es un «Ay, Senyor!» característich de eminencia que equival al plany propi davant de les enveges dels companys. Un pobre actor, una trista actriu, no sol dirlo may aquest «Ay, Senyor!» que comento. En tot cas, li diuen els companys dolents del fracàs. Y la pietat dels altres el conté. En cambi la eminencia es envejada y per xó's plany ella mateixa... «Ay, Senyor!» Oh, ab quina gracia, ab quina justesa de entonació sabs dirlo ja, Merceneta, aquest

«Ay, Senyor» colossal de eminència ovacionada!

També sabs de cansarte. Això és importantíssim. Un actor que no's cansa, no s'estima. Sortir de escena pantejant y deixar-se caure rendit en la primera cadira que's troba al pas, fingint despreci per la ovació que esclata a fora, és una altra senyal de perioritat. Treballar molt, ab energia, ab fortaleza, tota la tarda, tota la nit y sempre ab els omriureals llavis d'aquella interior alegria que porta el compliment del dever, se deixa, Merceneta, pels comedians de la Rambla. Tu no. Tu deus cansarte. Tens la obligació moral y decorativa de cansarte y quan més te cansis, més importància't donaràn Empresaris que t'haigin contractat y admiradors que t'hagis fet. A cansarte donchs, Merceneta, que per' xó no ets camàlich! A esbufegar, a suar, a regalimar, a rendirte, a allargarssarte mentres esperes que't donguin les *sortides*. Y ls babaus que't vegin, tant tràgica y malmesa, se faràn creus de la teva genialitat y t'aplaudiran més fort encara convensuts de que per ells te perts y enrunes la salut...

Aixó de la salut, cal també, Merceneta, que s'ho creguin un xich.

Convé que't sapiguen malalta. Però deus apendre de tenirla ab discreció la malaltia... Ab prudència,

a compàs, ab parsimonia... Malaltia de senyor, malaltia de geni, malaltia crònica... D'aquelles que neixen ab la persona, l'acompanyen tota la vida, la fan interessant, la patinen, la decoren, la enmagreixen un punt, però no la maten. Un xich de ofech, un xich de tós, una mica, de migranya: combinant totes aquestes tuteses ab trassa y enginy ja n'hi haurà prou per quedar bé. Fixathi. Que s'enseja una obra de molt compromís, — per exemple, — y l'autor se frisa y l'Empresari porta pressa per estrenarla? Donchs mà a l'ofech y no assisteixes als últims ensaigs. Hi hauràn alarmes, tremolors, esglays... I l'Empresari, que voldrà fer l'estrena de l'obra el día senyalat, parlarà de trèuret el paper y ja tens a l'autor que protesta. Conflicte en porta. Anades y vingudes y tothom apunt de renyir... Donchs vetaquí una bella ocasio, que ni pintada, per que l'ofech te passi, Merceneta.

Molt bé! Ja t'ha passat. Ja tornes al Teatre, però una micota delicada... Tant se vall! Ovacions. Alegria. Solució. Tothom te felicita. Tothom se felicita. Y tot s'arregla... Y tu ets la Providencia, la Salvació, el Miracle, la Heroína... Y, desde aleshores, tothom te mima y cuida pitjor que a una partera.

Ve'l día de la estrena. El teu paper es de forsa, de crits, de empen-

ta, veritat? Donchs ja se sab: mà a la tós desseguida. Y, además, estàs *afònica*. Ho anuncies. Ho'pregones' Calcula, el pobre autor! Ja's veu el drama a terra. O la comedia convertintse en drama... Però tu,—dolsa criatura enmalaltida, —l'animes. Encara't queda alhé per animarlo! Faràs un darrer esforç. T'hi *llensaràs*...

Efectivament. T'hi *llenses*. En escena, la tós te passa. En escena, may la teva veu havia estat més clara. Y ve'l triomf. El deliri. Y abraçades de l'autor a cada *mutis*... Però tu, entre bastidors, ferma que ferma: no descuidante may de tossir ni de parlar com si haguessis vist el llop.

Y aixís, anant ab compte, Merceneta, consegueixes, a més de una gran ovació, tenir sospesa y fixa en tu, durant tota la nit, la atenció de la gent del escenari.

He observat també, petita actriu, monada, que, quan has acabat la feina, al final de cada acte, sols dir «Gracies a Deu!» Aquest «Gracies a Deu!» que t'he cullit es exclamació de transcendencia y equivalent, casi, a la segona part del èpich «Ay, Senyor!» que hem comentat abans. Rumiatho y veuràs com també es frasse de eminencia. Perque els mesquinets actors de la Rambla, com que no's cansen, com que no

pateixen, com que tenen una salud que fà fàstich y una gana de pobre y una por terrible de perdre la colocació, quan acaben la feina no hi atinen en donar gracies a Deu si no que les hi donen, en tot cas, quan tornen a comensarla y encara, devegades, fins que's convencen de que la contracta es cosa de durada. Aleshores sí. Aleshores donen totes les gracies que vulguis perque's veu en aseguratel pà de la familia... Però tu. Merceneta que casi no menges, que casi no beus, que no rumbeges salud, que tot son nervis, que tota ets intenció y de tant esperit com malgastes casi bé no't queda cós per malmetre, no deus pensarhi en el sóu ni en el demà ni en la solidesa de les Empreses. Tu no't queixes del teu mal. Te queixes per coses mes nobles y enlairades. Tu, a cada moment, mentres treballes, sents que les forses te flauegen, sents com l'ànima se t'envà, com la inspiració't posseeix y agota... Per xo quan acabes una escena culminant y't trobes viva per sorpresa y t'adones de que, sortosament, encara la terra no ha perdut a la seva gran actriu, remercies a Deu, més que en nom propi en nom de la pàtria. Y vetaqui l'encis, l'encant, la sublimitat casi diriem, del teu «Gracies a Deu!» de cada final d'acte. T'has salvat y ens has salvat a tots

com per miracle y per xò't sents contenta y agraïda y Deu paga la festa...

Totes aquestes martingales que he descrit, tu no sabs, Merceneta, com ajuden a formar una actriu, a guanyar-li un prestigi, a crear entorn d'ella una llegenda de pietat, admiració y entusiasme. Alló de pensar que qualsevol dia podem perdre a la eminència, ens conserva devots y intensament fruidors del seu treball. Alló de saber que sufreix, ens fa perdonar defectes y sublimar qualitats. Y alló altre del queixarse, «Ay, Senyor!» «¡Gracies a Deu!», manté a ratlla abusos de Empresari y sobtades ilusions de autor primerench.

Potser del motiu, del per què intim de tots aquets fendòmens, no te'n donaràs compte encara, Merceneta. Ets massa petita, massa nena, massa ingenua... Però un bon instint t'es norma y guia y tu creixeràs. L'instint que no't manca y la creïxensa, que no fallarà, són lo principal per arribar a tot arreu com tu hi arribaràs! No'n duptol!

Y quan ja hi siguis afermada Merceneta, en el lloch que ambiciones, aprendràs, més a més, moltes altres martingales del reglament de la perfecta comedianta.

Aprendràs, per exemple, de despreciar els papers que't donguin en

les obres. «¡Si això no es rès! Si no es per mí aquest personatge» — diràs llegint el teu *caudat*. Y el resignat autor tremolarà pensantse que vas a tornar-li el paper. Tu no li tornes. Fas veure que no l'estudies, però l'estudies. Y el dia de l'estrena, ve-taquí que't llueixes més que tothom. L'autor te felicita. Y tu l'engegues y li engegues de passada: «Ja ho veu: el personatge no era ningú, però jo hi he posat el coll y l'he convertit en el protagonista de l'obra.» Y el plantes ab posats de Reina ofesa.

Aprendràs també, divina Merceneta, de despreciar els companys. Y quan te disgustis massa, quan t'enfadis de debó, fins el Teatre y tot despreciaràs. «Si jo tingués quinze mil duros» — diràs sovint, — «ja no faria més comedia!» «Si jo tragués la rifa» — repetiràs sovint — «adeu als escenaris!» Y aixís, d'aquesta conformitat, — no descuidante tampoch de dir «¡Me'n vaig!» a la primera observació de crítichs o empresaris, — el teu camí serà de flors, la teva bossa ben proveïda y el teu front cenyit, quan sia l'hora, per la immortal corona. Amén.

CORREU DE PARIS

En Zacconi y en Lasalle.—Dos punts de dret.—Una estrena.

Deixeu que avuy encapsali la meua lletra setmanal ab un questionari car es aquesta una reforma que, si os plau, deixaré implantada en honor al vostre desitg de saber ab que esmersareu el temps al llegir les meves lletres parisenques.

De'n Zacconi y den Lasalle? Heusaquí dues celebritats ja quasi casolanes pera vosaltres, barcelonins. De Ermete Zacconi os he de dir que al teatre *Antoine* obté un èxit sorollós, èxit que'm plou car Barcelona fou una de las ciutats que, sens cap reserva, tan bon punt vegé treballar a'n Zacconi ja'l va assenyalar com mestre entre 'ls mestres. Ab *Le Pain d'autrui* va obtenir una ovació poques voltes vista a Paris. En *La Morte civile* no han dubtat ja 'ls critichs parisenchs en posarlo al nivell dels més grans actors. En *Otello* el triomf ha sigut complet y definitiu. Realment, a Paris, reconeixen que l'escena francesa no compte ab cap actor de la fibra y la forsa realista del gran Zacconi.

Altre celebritat reconeguda y gustada a Barcelona es avuy consagrada a Paris y es el mestre Lasalle. No dubta la premsa parisenca en senyalarlo com un dels mellors directors d'orquestra actuals. Ell y la seva orquesta Tonn-Künstler son caldament aplaudits.

Se parla molt aquets dies de dos plets parisenchs. Es un el de M. Abel Tarride contra Henry Bataille, es l'altra el de Mme. Stichel mestre de ball, contra Mme. Jane Catulle Mendes. Dos punts de dret nou que's presenten a la resolució de les Sales de Paris.

En el primer M. Abel Tarride director del teatre de la Renaissance reclama a'n Bataille 25.000 franchs d'indemnizació per haverli retirat l'autor de *La Vierge folle* aquesta obra y haverla entregada al Gymnase hont fou estrenada l'any passat. En Bataille se defensa d'aquesta reclamació dient que la primera obligació de l'autor es la de defensar abans que tot el seu art y el seu pensament, tot lo demés no es altra cosa que miserables qüestions del *métier*. Per cada obra nova s'ha d'acceptar aquest petit calvari. Y l'autor deu sobrepujarse a n'aquestes petiteses y vetllar pel triomf de la seva obra. Naturalment que pera fer més sòlida la seva defensa en Bataille diu que M. Terride s' havia negat a posarli *La Vierge folle*, però això es negat pel director de la Renaissance y, per tant, la qüestió resta reduhida a si l'autor, abans de l'estrena té o no té dret, salvant compromisos verbals, a entregar l'obra a la companyia que li ofereixi majors garanties d'èxit. El Tribunal de Paris té la paraula.

Aixis mateix la té pera decidir l'altra qüestió surgida entre la mestre de ball Stichel y la compositora, viuda de Catulle Mendes. La mestre Mme. Stichel reclama una part en els drets de propietat com coautora de *La Fête chez Thérèse* hont ella montà un ball d'efecte sorprenent y que obtingué grant èxit. El nou cas, donchs, es el següent: Quant en una revista, per exemple, l'autor de la lletra senyala que'n tal quadre hi té d'haver una dansa de papellones y el mestre compositor compon la música ni l'un ni l'altre, ni'l director d'escena poden per si mateixos montar y dirigir el ball; cal que'l mestre de ball poshi a contribució la seva fantasia pera l'agradable, variat y graciós moviment de les figures. El ball aquell obté èxit, es arrancat de l'obra y per si mateix constitueix un número de

varietats en deu mil espectacles, té dret el que l'ha montat a percabre una tersa part dels drets de representació? Heus aquí 'l punt que ha de resoldre l'Audien- cia de Paris.

Jo, l'humil cronista, crech que'l mestre de ball es coautor en aquest cas, però també crech ab Mme. Catulle Mendés, que si això s'acorda esdevindrà precis que'ls autors de lletra y música, abans de posar una obra, tinguin dret a escullir el que esdevindrà coautor, o sia, el mestre de ball que montarà les danses. En el cas de Mme. Stichel y Mme. Mendés no puch creure que'l Tribunal se resolgui a imposar un coloborador contra la voluntat dels autors. Això valdria tan com declarar forcosa la coloboració. Però lo cert es que Mme. Stichel ab la seva demanda ha tingut el talent de plantejar un punt de vista nou en la propietat intelectual que es del *geste la plasticitat y el moviment*. Punt de vista que dèd'avuy, està cridat segurament a obrir una nov- drida jurisprudencia,

L'estrena remarcable es estada la del dramet en un acte de M. Cornet *Le promis* que va obtenir el premi de *Je sais tout* en el concurs de comedies organizat pel diari de teatres *Comoedia*.

Es un dramet sentimentalisa y delicat que va obtenir un bon éxit en la vetllada de teatre de familia número 306 en el teatre *Dejazet*.

Es el cas de una noya enamorada que deixa 'l poble pera anar a ferse un dot, fruyt del seu honrat trevall, a fi de poderse casar ab el seu enamorat d'infantesa. Naturalment, al cap de vuyt anys, quan ella torna el seu promés ja es casat y te fills. Això dona lloch a unes sentimentals escenes entre la enamorada, els fills del promés y la vella padrina de la que fou fugitiva escenes de les que

M. Cornet n'ha sabut treure un prudent y delicat partit. Finalment la desesperació d'aquella verge forta y la resolució que pren d'abandonar altre cop el poble y ofegar son dolor en una vida de trevall constant y avassallador no deixa de tenir una forta intensitat dramática. El publich va aplaudir molt y molt saludant aixís al novell autor dramátich que's revela en «*Le Promis*».

Y el jurat del concurs demostrà no errarse puig l'obra es eminentment teatral.

LOGE.

ROMEA

La forsa del passat.—Drama en dos actes y un pròlech, per Palmira Ventós (Felip Palma).

La distingida autora de *Isolats*—un dels èxits catalans memorables,—ens ha donat, ab aquesta producció, nova mostra del seu talent literari indiscutible.

La forsa del passat tindrà les seves deficiències, fins les seves caigudes; però, en el fons, en conjunt, es un drama potent, vibrant, interessantíssim, digne de n. Felip Palma.

Hem parlat de deficiències. Vagi donchs, en el capitol de càrrechs, certa confnsió, certa vacilació en el planejament de l'obra que obliga a l'autor a presentarnos, *narrativament*, la exposició de fets. Aquestes escenes—algunes en el pròlech y moltes en l'acte primer,—fatigaren un xich als espectadors. Mes convé fer constar, que la culpa no era sols de l'autor sinó que, bona part, se compartia

entre els intèrpretes de la obra. En tota producció dramàtica hi ha escenes de pàs, de *antecedents*, que han de ser dites y mogudes ràpidament, ab vivesa extraordinària. Els actors obliden aquest detall—potser per manca d'ensaigs,—y d'aquí la perturbadora duració de determinades converses, d'altra part potser innecessaries per la clara comprensió del drama...

Sembla com si en Felip Palma se n'hagués preocupat massa de donarnos els antecedents de l'obra... El pròlech, per si sol, bastava. Y aixís ens haurien evitat, en el primer acte, aquella aglomeració de petits detalls que son en perjudici, no sols de la claretat de l'acció, sino que piben també—pel temps que prenen a l'autor,—de dissenyar lo que fora lo essencial: l'estat d'esperit dels principals personatges que hi intervenen.

El pròlech y el segon acte son, al nostre concepte, els millors fragments de la obra y allà hont se revela, ab tota sa potència, el talent dramàtic de la Palmira Ventós.

Les escenes finals del pròlech tenen una tal simplicitat, tanta emoció, tanta potència, que basten per acreditar a un autor. El conflicte hi es planejat de mà mestre, ab tota cruesa, sencillament, ab forsa indiscutible. Y interessa y guanya desseguida, la novetat del mateix y les conseqüències que se n'endavinen... Rès hi fa que, durant el primer acte, quedi com en suspens la veritable acció del drama... Arriba el segon acte y de nou ens sentim dominats pel talent de l'autora que no vacila y'ns presenta l'exemplar y terrible solució, ab una sobrietat de medis, ab una veritat artística, realment avassalladores...

El llenguatge, sempre literari, típic de bona lley, es un altre dels mèrits de *La forsa del passat*. Els personatges hi son ben estudiats y les escenes mogudes

ab molta trassa. Y es d'elogiar, sobretot, la altesa de mires que inspira l'obra y que ha presidit a la seva confecció.

Entre els actors se mereix alabances en Barbosa per la sobrietat, caràcter y aplom ab que presentà'l personatge. En Capdevila, en Pujol, en Lluelles y en Petit, molt bé dintre els seus papers que podríem dirne epissòdichs. L'Aymerich, esplèndit. En Bardem, confirmantnos en la bona impressió que va produirnos quan debutà a Romea ab *Les pressons de nois*, molodrama de tristíssima recordació.

La senyora Faura ens agradà y convencé. La Emilia Baró, no deixant may d'ocupar lloch senyaladíssim. La Gorrredona molt a tò, molt delicada y sempre atenta y voluntariosa. Y la nena Morrer, feta la petita actriu que ja hem aplaudit tantes vegades.

Tots plegats, però,—senyores y senyors,—com si no haguessin pogut dedicar a l'obra els ensaigs que reclamava. D'aquí que l'apuntador—en alguns moments,—se deixés sentir més de lo que convindria...

Inauguració del Teatre d'infants. *Jordi Flama*, fantasia per Adrià Gual y *El Titella pròdich*, per Santiago Rusiñol.

Ab molt bon èxit tingué lloch, diumenge passat a la tarda, el primer intent de Teatre de infants.

L'empresa's mereix elogi, no sols per la bona iniciativa, sino per haver presentat les obres ab tota propietat, ab tota justesa. El públich congregat aquell día a Romea—grans y petits—manifestà, ab constants aplaudiments, com se complauia ab la bella novetat y com agraià el sacrifici fet en prò del esbarjo y la cultura de la nostra gent menuda.

Prometen, donchs, seguir tenint molta

acceptació aquestes simpàtiques funcions, sobretot si's té l'acert de no estrenarhi res que desdigni de la enlairada finalitat que sembla perseguir-se.

Les dugues obretes que diumenge's donaren a conèixer, compleixen divinament ab el seu comès. La den Gual, fina, delicada, somniosa y ab una profunda llissò de vida que se'n desprèn. La den Rusiñol, original, novíssima, riallera y també, tot rient, rient, instructiva...

Les dugues foren forsa aplaudides, fins al punt de que'ls respectius autors hagueren de presentarse a l'escenari.

La interpretació, molt cuidada y la presentació,—com ja hem indicat,—esplèndida.

Per la novetat que enclou, farem menció especial de la interpretació que obtingué *El titella pròdich*. Aquesta comedia es ben bé de putxinel·lis y, per consegüent, els actors devien portarse com putxinel·lis veritables. Tots feren molt bé la imitació o parodia—senyores Faura, Gotarredona y Huguet y senyors Lopera, Tor, Petit, Lluelles,—però el que estigué colossal, formidable, de gracia, observació, agilitat y enginy, fou l'Aymerich.

No creyem que pugui arribarse a més perfecció en la parodia dels gestes y moviments de un putxinel·li. Ho feya *inverossimilment* bé. No pot arribarse més enllà. Cal vèureho per creureho.

Recomanem als nostres lectors que, si van a veure *El Titella pròdich*, s'hi fixin en l'Aymerich. En certs moments, no se'n sabrà avenir de que tinguin davant dels ulls a un home de carn y ossos... Tant perfecte y artística resulta de imitació que fa l'Aymerich del popular *Titella*, delicia dels infants!

PRINCIPAL

La trilogia *Poruga, Bibiana y Ariana*

abandonada, del distingit escriptor Pin y Soler va deixar dilluns a la vetlla, ben fret al públich del Teatre Principal. Y no es que la darrera producció del distingit escriptor sia una equivocació, no es que'n l'obra no hi hagi talent, bon gust y art, res d'això; es, tant sols, que *Poruga, Bibiana, y Ariana abandonada*, no es una obra escènica.

Bastará ab dir, per fernos entendre, que'n els tres actes no passa res o casi res. Tot lo important de l'obra ens ho conten els personatges y no sens poques dificultats. Nosaltres, durant la representació, pensàvem que si un crítich francès contemporani no hagués dit que l'enemich per l'autor dramàtic es el verbalisme, car en el teatre el diàlech es accessori, nosaltres ho tindriem de dir al acabar la representació d'aquesta obra den Pin.

Però ademés te un altre defecte escènic imperdonable la trilogia *Poruga* y es la candidesa dels procediments teatrals que s'hi posen en joch. L'entrada de l'Ernest al segon acte n'es un exemple tant vistent que'l publich va chorejar.

Ara, y fent la salvetat apuntada de la manca de tot valor escènic de l'obra, cal confessar que'n ella hi ha un caràcter ben pintat, el del home lleuger, ni bó ni dolent, que fa mal sense adonarsen. Aixís com també a través de la representació s'endevina el drama interior de Bibiana que segurament en una novela hauria donat lloch a l'ilustre Pin pera escriure ones pàginas admirables.

L'execució en general no tingué res de remarcable. La Sra. Morera, la Xirgu, en Daroqui, en Nolla y en Capdevila, trevallaren com sempre. El senyor Ortú ens agradaria més si no tingués una declamació tan monòtona.

Lo que no es perdonable es la *mis en scène* del acte ters. Senyors, quines cadi-

res més cursis y revellides per asseureshi la Xirgu deliciosament vestida, elegantment escotada! Quins figurants encarquerats que arrencaven rialles al públich! Alló feya *Romeya* de l'any 900, en els bons temps den Franqueza.

L'apuntador era a estones sissejat pels de la *claque* que deuen tenir ordres severes de no deixar-lo engrescar.

En conjunt una nit freda, freda com el Teatre Principal, que malgrat y en Franqueza, es el més fret de Barcelona.

ESPANYA

En aquest teatre, diumenge a la tarde s'hi representaren *Els vells* y *Les garses*, per la companyia de D. Joseph Gubert. En la interpretació, hem d'elogiar a primer rengle a mes del Sr. Gubert que treballà ab cariny y forsa coneixement de causa, als senyors Casals, Estefa y Rovira, com la Sta. Guardia, coadjudats dels senyors Pallach, Pelegri, Andrés, Grau, Rodon Valls y Rojo y Sres. Guerra y Borralleres. En *Els vells* la Sta. Guardia y Sr. Gubert se guanyaren una ovació delirant en el mutis del segon acte, que'l pren ab consciència: aixís mateix el senyor Casals en *Les garses* també en una sortida l'aplaudiren unànimement.

AGRUPACIONS Y SOCIETATS

—Ateneu Obrer del Districte II.—El drama *Com les olives* original del director de l'elench D. Pere Boquet, obtingué diumenge passat, un felis èxit, tota vegada que la Sra. Rapell, y els senyors Grau, Fàbregas, Compte, Niño, Martori y Puig, posaren forsa voluntat a l'esmentada producció, coadjudats pel propi autor, que com a pare de la criatura no cal dir que brodà ab detalls y efectes d'actor de valua el seu treball. Clogué la vetlla l'estrena de *Les dents de l'oncle*, comedieta de l'Emili Sala, que, encare que es d'un argument no gayre

original, te situacions còmiques que feren riure. Bona part del èxit se deu a la bona execució donada per la Sra. Rapell y Srs. Niño y Grau. L'autor fou aplaudit.

Per demà passat *Els jambus*, Ayres de mar y *Entre gitanos* (estrenes den Juli Vallmitjana que assistirà a la funció). *Boyrina de sol* den Graells, *Brisa llevantina* den Francesch A. Blanch. En parlarem a la setmana vinent. En preparació: *Les ales de cera*, *Un qesé de la Coronela* y *La verge boja*.

—Nova Germanor.—Beix la direcció del senyor Casals hi representaren *D. Gonzalo o l'orgull del gech*. En l'interpretació hem de mencionar a la Srta. Morera, Sra. Alegret y els senyors Vidal y Fàbregas respectivament. La direcció molt correcte, per lo que mereix nostre especial elogi.

—Els Novells.—*Per punt* y *El llit del capità* foren les obretes interpretades per el quadro escènich ab regular fortuna. La senyoreta Riera y senyors Andrés, Homs, Mesalles y Lleornart feren quan pogueren per sortir ayrosos. Sabem que tenen en preparació obres catalanes dels mellors dramaturchs regionals.

—La Granota.—Uns quans joves interpretaren *L'hèroe* que, tret de la senyora Vidal, els demés s'esforsaren per dotar vida a l'obra del poeta Rusiñol. Entre'ls joves aficionats s'endevinava bona voluntat als senyors Cunillé, Gironés, Ciuró y Gil. La direcció en les col·locacions y cambi de situacions tenia molt que desitjar.

—Jubilació de Vigilants.—Pel dia 2 està anunciada una extraordinaria funció, representantse *La mare*. La direcció va a càrrech del jove M. Odell y ab decorat nou del jove E. Roca. En parlarem detalladament.

—Esperanto Kaj Patrujo.—Aquesta entitat te anunciades les obres: *Edgigo Kontranvola* (Casament per forsa), *Okaga Artisto* (Artista d'ocasió) y la pessa en català *Un bon debut*.

—L'Eura.—Estant en assaitj les comedies *Un viatge de bodes*, *A la voreta del mar* y *La teta gallinaire*, les quals aniràn sots la direcció del joves Ferrer y Domenech.

—Club Foment.—Diumenge a la vetlla es donà, pel quadro Forga-Perbellini, una funció

especial de teatre antich escullintse dues conegudes produccions den Narcís Campmany *A pel y a rapel* y *A la lluna de Valencia*: Ab dues obrs foren ben executades y aplaudits els interpretes que foren els germans Perbellini, Forga, Faura, Mestres, Martí y la senyoreta Virgili. En preparació *Juventut y Amor*, *Comers y C.* (estrena).

SANT GERVASI.—Centre Autonomista Català.—El diumenge 29 baix la direcció del Sr. Capafons y prenenthi part el distingit aficionat en Joseph Cirera posaren en escena *El detective Sherlock Holmes*. En l'execució se distingiren els Srs. Cirera y Capafons, que feren de les figures de «Holmes» y «Moriarty» respectivament dugues veritables creacions, guanyantse els aplausos que'ls hi tributà la concurrència. Els demés secundaren ab molt bon acort, distingintse les Sres. Calado y Nogaret y els Srs. Sala (R.), Boquet, Sala (E.) y Oliver. El conjunt bastant acceptable.

Segons estava anunciat se destinaba l'import liquit de lo recautat en aquesta funció a la millora del decorat: la sala era plena a vesar lo que vol dir que'l públich desitjà veure un decorat acceptable; esperem donchs que desapareixeràn per complet aqueiles presentacions esgarriposes...

POBLE NOU.—Ateneu Democràtic Regionalista.—En la nit del diumenge prop-passat, y baix la direcció de l'Emili Calmé, posaren en escena la sarsuela *Setze Jutjes*, anant els principals papers a càrrech de varis aficionats principants, senyors Rillo, Romeu, Claret, Gili y ajudats pels senyors Calmé, Cortés y Marsal, y la Sra. Dolors Sala.

Seguí la estrena de la sarsuela en dos actes *La festa de Vilamoixa* original, lletra y música del soci d'aquest local en Joan Duràn, interpretada pel quadro dramàtic de la casa. Per esser la primera obra que ha escrit el senyor Duràn, no podem pecar d'exigents; sols direm que'l diàlech es correcte y ben cuidat, y que el final de l'obra no'ns acabà de convenir, car entra de ple en lo grotesch. En l'interpretació s'hi lluhiren la senyora Sala, y els senyors Calmé, Camarenivo, Cortés, Ganales, Solé y Geardí y els nens Rovira y Gosme y sobretot el senyor Camarenino qui presentà un tipo original.

GRACIA.—Centre Nacionalista Republicà.—El dissapte passat fou posat en escena el drama *Reixes enfora*. L'execució que hi donà el quadro de la casa fou acertada, sobresortinthi a més de les senyores Ballvé y Balestroní, el senyors Adrià, Claramunt, Nolla y Xaus. Els senyors Castelló y Ginestet secundaren ab molt bona voluntat. La direcció y presentació notables.

—Cassino «El Artesano».—Ab el local ple de gom a gom, se donà el passat diumenge una representació de la delicada comedia en 3 actes de A. Artís y Balaguer, *May se fa tart si el cor es jove*. La interpretació donada a n'aquesta producció fou de lo més arrodonit que els hem vist de molt temps a n'aquesta part, sobresortinthi tots els interprets, essent tots ells calurosament aplaudits.

—La Margarita.—Darrerament s'ha posat en escena el drama en 3 actes d'en Roig y Grau, *Fratricida*. La interpretació donada a n'aquesta obra, pecà de manca de ensaïjos; a mes, quasi tots els interprets extremàren la nota dramàtica, arriant en alguns punts a la exageració. Hi prengueren part la senyora Cama y el senyors Cabanyes, Calmell, Pujols, Casanovas, Riera, Martí, Sarsanedas y Valero.

—Centre Moral Instructiu.—*L'agricultor de Xicago*, fou l'obra que omplí el programa del prop-passat diumenge, ab una interpretació tant mal entesa, que millor es no detallaria.

POBLET.—Ateneu Regionalista.—El dissapte, dia 28, tingué lloch el benefici dels joves socis Nicolau López y Vicens Sanchis, ab les obres *Les Joyes de la Roser* y *Un pagès de la montanya*. S'hi distingiren el senyors Aviñó y Mañé en els papers de «Bernat» y «Pau» respectivament. En Martíell, discretissim, en Rodrigo quelcom fora de tò en algunes escenes. En Lòpez (N.) cayent y aixecantse a cada moment y la senyoreta Roca, bé. Els demés secundaren regularment.

SANT ANDREU.—Cassino «El Progreso».—El diumenge prop-passat la companyia que dirigeixen els senyors Ferrero-Buxedas posà en escena la grandiosa obra *La verge boja*, surtint bastant arrodonida. S'hi lluhiren les

senyoretetes Castejón (P.) y Castejon (M.); aquesta un xich deficienta a causa de la seva escrupulositat, falta que hauria de desarrelar. El «senyor Ferrero molt just. Les demás parts de la companyia ajudaren ab bona voluntat. Per fi una comedia castellana.

—Cassino «Andresense».—Com ja hàviem anunciat el passat diumenge va celebrarse el benefici que ab motiu de la despedida dels joves J. Termes y P. Pujol organisaren en aquesta societat, posantse en escena l'obra del mestre Guimerà *Terra baixa* quina en conjunt pecà de falta d'ensaijos, trovantshi a faltar la mà d'un director. No obstant, el senyor Termes, en el paper de «Manelich», tingué moments encertats, com la senyoreta Roldan en la «Nuri», estigué encertadíssima. El senyor Llach aquesta vegada no'ns va convencer, potser degut a que'l tipo que interpretava no era per ell. Els demás secundarec com pogueren en el desempenyo de l'obra. Seguí a n'aquesta *Gent d'ara*, que's va trobar ab les mateixes condicions que la primera, encar que'l senyor Termes estigué encaixadíssim en el «Sr. Joseph». El senyor Pujol equivocantse com sempre y els senyors Benet, Serra y Guitart se portaren com a bons.

El senyor Termes donà fi a la festa posant en escena *Mestre Olaguer*, ab regular interpretació.

—Centre Popular Catalaniste.—Durant la tarda del prop-passat diumenge fou posada en escena per la companyia Torelló-Daroqui la comedia *Flors y violes* que fou del agrado del públich y en la qual s'hi lluhí tota la companyia.

Dels nostres Corresponsals

SANTA PERPETUA DE MOGUDA.—Teatre Elí.—En aquest bonich teatre s'ha representat *El lladre* per la companyia Martí, Más, Alegret, ajudats per les actrius senyores Baró y Llovet. Cal fer menció den Anton Martí en son paper de «Ricart», den Narcís Más en son paper de galan jove. Les senyoretetes Baró y Llovet y els senyors Codina y Alegret arrodoniren el bon conjunt. Per fi de festa *Renyines d'enamorats*, fentles delícies del públich el senyor Alegret.

També una companyia de aficionats de Parets vingué a darnos una representació del

drama *En Pau Claris*. Poca cosa podem dirne, sols dirèm que tots sabien el paper de memoria, però ab tot v això no deixaren el públich prou satisfet. Una companyia dirigida segons deyen els cartells per un primer actor de Barcelona ha posat en escena *Lo monjo negre*. Ens causa certa estranyesa el fet de que portant dita companyia, també segons cartells, sis dames, al posar una obra en la que no més hi ha paper per dues senyores se'n suprimixi una y per tant, sols surti a escena una dama.

GRANOLLERS.—En el teatre La Unió Lliberal la companyia Mercader posà en escena, la setmana passada les obres catalanes següents: El dissapte a la nit *Lo nuvi* y la comedia *Los tres toms*. *Lo nuvi* no obtingué pas l'interpretació que se li deu, puigs el conjunt fou descuidat y fou llàstima, perque l'obra agradá. En el treball personal devem fer constatar que el senyor Mercader encaixà forsa «Mo-sen Guillem». La senyora Vallespir gens bé en la «Teresa», aixís com la senyoreta Pahissa que no pot fer pas tal com toca el paper de «Florentina». El senyor Sierra regular en *Lo «Claudi»*. *Los tres toms* sortiren forsa arrodonits, deixant satisfet al públich. Se lluiuren els senyors Roca, Garcia y Sierra; a mitges el senyor Martí; bé la senyora Vendrell y passadament la senyoreta Pahissa. El diumenge a la tarda, *La festa del blat*. El públich no'n sortí del tot satisfet del teatre, puig l'obra fou posada en escena ab manca d'estudi. Degut a n'això el final del primer acte resultà sense color y el del ters se fou pesat, y en les escenes de moviment anaven a les palpentes, deixant molt mal impresionat al públich. Del treball dels artistes devem remarcar el del senyor Mercader, en el paper de «Jaume», el de la senyora Vallespir, que ajustà bon xich son paper, la senyora Vendrell encarnant la «Quica» y el senyors Garcia y Roca en els de «Oncle Telm» y «Dimas».

SARAGOSSA.—Centre Catalá.—El quadro escènich ha representat ajustadament el dia 15 *El patró Pere March*. El dia 22 se representà *El carro del vi* ab molt èxit. Es digna de gran lloansa la tasca empresa per la comissió de festeigs d'aquest Centre de representar obres catalanes en aquesta terra.

IGUALADA.—Centre Moral Instructiu de Sant Joseph.—En aquesta Societat foren representades el diumenge prop-passat les obres *Llum del cel* y *Niu d'aucellets*. En la primera hi prengueren part les senyoretetes Adela y Carme Perelló, y els senyors Galtés, Canals, Pie, Ventura y Ortoneda. Tots, excepte la senyoreta Parelló, estugueren molt acertats, representant l'obra ab tanta justesa y gust, que fou molt del agrado del públich. Els demás, com dich, ab els papers de «Tuyas», «D. Al-

derts, «Marcelo», «D. Daniela», «Lluch» y «Macari» foren molt aplaudits per part del públic. En *Niu d'aucellets* el director senyor Galtés feu son paper ben acurat, fent riure continuament al públic. Les senyores Adela y Canals ajudaren al conjunt. La senyora Carmen en el paper d'«Ignoscencia» estigué un poch més acertada que en el drama. La presentació de decorat inmillorable. Ara un petit consell d'amich: y es que ja que han pres la determinació de representar obres ab dames, que de tants temps anhelaven y que el públic aplaudeix, mirin de contractar una dama que reuneixi bones condicions perquè

aixís les obres puguin representarse tal com se mereixen.

Avis

Com aquesta setmana el número de *De Tots Colors* ha sortit un dia més aviat, no hem pogut insertarhi les resenyes dels nostres corresponents de fora. A fi de que'l cas no es repeteixi, preguem a dits senyors que quan el dijous sigui festa, procurin enviarnos les resenyes per tot dilluns.

Tal com havíem anunciat, resten avuy fetes les paus ab els nostres favoreixedors, ja que acaba de publicarse (cobertes y tot) la magnífica producció den Gual

DONCELL QUI CERCA MULLER

y comensa a repartirse (8 pàgines que corresponen als nostres subscriptors) l'obra mundial den Tristany Bernard

L'INTRÚS

que ha traduït al català en Carles Capdevila y que ha estat representada a Romea, constituhint un dels èxits més sorollosos y justificats de la present temporada teatral.

L'INTRÚS

Seguirà repartintse en folletins de 32 pàgines.

Les persones que vulguin tenir enquadernada la obra den Gual

DONCELL QUI CERCA MULLER

poden conseguirho en els llocs y mitjansant les condicions de costum.

Preu d'enquadernació: 20 cèntims exemplar.

Els nostres subscriptors directes rebrán degudament enquadernada la obra

DONCELL QUI CERCA MULLER

Els compradors de fora Barcelona, podran recullirla als respectius corresponents.

La empresa del Principal se veu que no necessita per rés als crítics de Teatre. Ella mateixa's fa l'elogi de les obres y la propaganda de l'interpretació. Es allò de *Juan Palomo*, «yo me lo guiso yo me lo como» y allò altre de l'apotecari de Olot, que ell mateix se bevia les medicines...

Per no citar altres exemples, vegis lo que deya l'altre dia: «Interpretació a l'altura de la millor companyia estrangera.» Y lo que diu sovint: «L'èxit més gran del teatre català»...

Davant d'aquestes afirmacions tant peregrines y aplomades, no hi ha més remey que rendirse a la evidencia y donar la rahó a la *Empresa auto-crítica*... Que bon profit li fassil!

Ara comprenem perque el senyor Franqueza,—inventor del moderníssim sistema—s'hi mira tant poch a ofendre als periodistes...

No'ls necessita per rés! Ell, l'autor del *Tot ha anat bé*, se basta y sobra perque tot vagi *idem*.

Es inmens, formidable, inagotable tot això, vaja!

Aquestes coses si que no més passen en aquest país! Y encara'ns queixarem, desagraits de nosaltres!

El detall de que sovint veyem reproduïts els nostres articles de fons revela prou l'acceptació ab que's publiquen y l'èxit que obtenen. Ara mateix *El Poble Català* ens ha fet l'honor de reproduir *De noms y coses de Teatre*, del nostre amic Ramón Ramón y Vidalés, article que fou publicat en lloch preferent del número 148 de DE TOTS COLORS, que corresponia al 3 de Octubre de l'any passat, ara farà, just, 13 setmanes.

No voldríem molestar al *Poble Català* per la mercé que'ns ha fet. Però tant a

nya que vulguin honrarnos ab la reproducció de treballs nostres, els hi preguem que fassin constar, al menys, la procedencia dels mateixos.

Per divendres està anunciada al Teatre Romea la segona de les vetllades que celebra la novella «Associació pera'l foment de l'art dramàtic». S'hi estrenarà la traducció catalana de *Falstaff*, feta per en Joseph Carner.

Hem rebut un parell de follets contint les narracions *El misteri de un robo* y *La muerta viva*, traduïts per don August Niebla, al qual agraim la atenció.

En la secció de *Ecos de El Poble Català* hem llegit un justíssim comentari a les funcions, infantils que diumenge varen inaugurar-se, ab tanta acceptació, a Romea:

«Ahir, a Romea, se varen estrenar en *Jordi Flama*, den Gual, y *El titella prò-dich*, den Rusiñol.

»Era una curiositat y acudiren molts dels nostres escriptors, l'Alomar, en Sarmiento, l'Iglesias, en Crehuet, en Burgas, en Jardí, l'Artís, en Plana, en Morató, en Pous, en Suriñach Senties, en Raventós, en Redondo, etzetera. Y plé d'infants. Plenes les llotgetes y lles butaques y, els seients dels pisos superiors. Corrien a bandades pel saló de descans y els passadissos, y en les representacions un soroll discordant de gemechs y crits y estossechs, omplia la sala. Els titelles den Rusiñol, plens de exactes delícies putxinel·lesques, posaren en la quitxalla un content que'ls hi farà recordar sempre «aquell diumenge d'uns putxinel·lis que eren homes» Y tothom pensava en lo curiós y en lo eficaç que

seria pera sembrar altes espiritualitats en la mainada, que sortís un comediògraf infantil, que fes teatre pera nens, no així com ara, per humorada o per un capritxo de voluntat, sinó per fondo sentiment, com un Perrault feia contes.»

CORRESPONDENCIA

J. M.: T. de M.: P. C.: A. M.: J. P.: Agraint la bona voluntat de vostès, no podem publicar lo que'ns envien. T. R. J.: Els versos no son massa correctes ni diuen, tampoch, res de nou. Respecte a les obres de que'ns parla, no podriem pas publicarles. P. P.: Publicarem la poesia. Saludi, molt afectuosament, a l'amich que l'ha enviada. J. P. M.: Es poca cosa. F. R. M.: Entra en torn. Ll. C. E.: Si no hem publicat ni publiquem l'article «Almoina» a que vostè fa referencia, será senyal de que no fou admés. Recordem a l'autor—y fassins la mercè de recordarli,—que no's tornen els originals. F. R. D.: Els versos de vostè revelen bones condicions literaries. Però, cal que no's precipiti. Estudihi y treballi ab paciencia y moderi l'afany de publicar. J. B. G.: Els articles literaris de vostè, sempre ens han interessat molt. Agraïrem, donchs, que segueixi favorintnos ab la col·laboració.

Biblioteca "DE TOTS COLORS"

Fòra dels folletins del periòdich, però dintre de la Biblioteca DE TOTS COLORS, hem publicat algunes obres que's venen, entre els favoreixedors d'aquest periòdich, a preus extraordinariament econòmichs.

Por! (segona edició). Comedia en un acte, per Felix Duquesnel. Preu de venda: *dos rals*. Als nostres favoreixedors: *30 cèntims*.

Cor delator. Monòlech, de Edgar

Poe. Preu de venda: *un ral*. Als nostres favoreixedors: els costarà no més *15 cèntims*.

Els Picarols. Drama en tres actes de Erckmann Chatrian. Preu de venda: *2 pessetes*. Als nostres favoreixedors: *1 pesseta*.

Un cop de vent. Pàs de comedia, den Joseph Moretó. Preu de venda: *dos rals*. Als nostres favoreixedors: *30 cèntims*.

Un joch de cartes, o memoria-listes ab lletra menuda. (segona edició). Sainet en un acte, den Manel Folch y Torres. Preu de venda: *tres rals*. Als nostres favoreixedors: *40 cèntims*.

Llibre del actor, per en J. Ferrán Torras. Preu de venda: *una pesseta*.

Els Mestres contistes (vol. II) (aventures de Sherlock Holmes), de Conan Doyle y Catulle Mendes. Preu de venda: *una pesseta*. Als nostres favoreixedors: *dos rals*.

Els Mestres contistes (vol. III) de Charles Dickens y Nicolau Gogol. Preu de venda: *una pesseta*. Als nostres favoreixedors: *dos rals*.

L'enrenou del poble. Quadro de costums en un acte, de Felip Palma. Preu de venda: *tres rals*. Als nostres favoreixedors: *40 cèntims*.

Les bessones. Quadro de comedia de Florenci Cornet. Preu de venda: *tres rals*. Als nostres favoreixedors: *40 cèntims*.

Raig de Sol. Comedia en dos actes per Joan B^{ta} Pagés y Maruny. Preu de venda: *1'50*. Als nostres favoreixedors: *tres rals*.

El Gurandero nou. Sainet den Ramón Ramón y Vidales. Preu de venda: *tres rals*. Als nostres favoreixedors *40 cèntims*.

El patró Pere March. Drama en un acte den Pompeyus Gener. Preu de venda: *tres rals*. Als nostres favoreixedors: *40 cèntims*.

El Teatre tal com es. La hermosa Conferencia de Enrich Irving. Preu de venda: *25 cèntims*.

Les persones que vulguin adquirir alguna d'aquestes obres, ab la rebaixa de preu que oferim, poden ferho en aquesta

Administració (Passatge de Mercader, 10 interior) o en el Kiosco DE TOTS COLORS Rambla de les Flors, davant de ca'n Quadros, mentres presentin, pera acreditar el caràcter de favoreixedors de aquesta empresa, qualsevol dels volums

publicats dintre la Biblioteca DE TOTS COLORS.

Els nostres favoreixedors de fóra Barcelona poden demanar aquestes obres, ab les mateixes condicions, als respectius corresponsals.

Imprempta y Enquadrernacions

Casa BARTOMEU BAXARIAS

s comercials, de fantasia, a varies tintes, ♦ ♦ ♦

♦ ♦ ♦ Revistes, programes, circulars, factures, sobres, Paper de cartes, memorandums, tarjetes de visita ♦ ♦ ♦

♦ Recordatoris de primera comunió y funerals, esqueles

♦ ♦ ♦ de deunció, obres teatrals, etc. etc. ♦ ♦ ♦ ♦

Tallers Tipogràfics de BARTOMEU BAXARIAS.-Passatge de Mercader, 10, interior.-Barcelona

DICCIONARI CATALÀ

INDISPENSABLE ALS QUE VULGUIN SABER A FONS LA LLENGUA CATALANA Y DESITGIN

ESCRIURELA CORRECTAMENT

CONTE'L LLENGUAT COMPLET DE

CATALUNYA, MALLORCA, VALENCIA, ARDENYA, LLENGUADOC, &

L'obra forma TRES GRANS VOLUMS, impresos a dugues tintes sobre paper superior y satinat y ab inicials alegòriques.

Poden adquirir, desseguida, l'obra complerta y enquadrernada, pagant l'import total de 72 pessetes a piassos de 5 pessetes mensuals.

Per més detalls, poden dirigirse a la casa editora BARTOMEU BAXARIAS

Passatge de Mercader, 10, interior. — BARCELONA

DE TOTS COLORS

— REVISTA TEATRAL —
Surt cada divendres. Publica
16 pàgines de text y 32 de folletí.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Passatge de Mercader, 10, interior. — BARCELONA

Nombre solt: quinze cèntims. — Suscripcions: dues pessetes trimestre